

Verslag

Derde Inloopbijeenkomst Gebiedsontwikkeling omgeving Hamelspoel

Datum: 4 juni 2025

Tijd: 16:00 – 20:00 uur

Locatie: Dorpshuis 't Slotje, Herpen

Algemeen

De derde inloopbijeenkomst rond de gebiedsontwikkeling Hamelspoel was opgezet in marktvorm, met thematische 'kramen'. Er was dus geen gezamenlijk gedeelte. In plaats daarvan gingen bezoekers in gesprek met specialisten per thema. De thema-kraampjes gingen over het beoogde landschapsplan, het plan voor de depotlocatie, ecologie, zandwinning en fasering en het eventuele effect op grondwaterstanden. In dit verslag leest u per thema wat er besproken is.

1. Landschapsplan

Bij deze kraam stond de toekomstige inrichting van de Hamelspoel en omgeving centraal. Het huidige plan is een concept en wordt in afstemming met de gemeente, het waterschap en de provincie verder uitgewerkt. Toch wilden we dit concept al laten zien, om de omwonenden en andere belanghebbenden een beeld te geven van de richting die we voor ons zien. De belangrijkste onderdelen:

- Om een ommetje te behouden en de doorstroming te verbeteren, willen we de Hamelspoel deels drooggeleggen. Vervolgens worden de Hamelspoel en Putwielen met elkaar verbonden.
- Met flauwe oevers, poelen en kruidenrijke graslanden is er volop ruimte voor lokale natuur en gaan we vissterfte en blauwalg tegen.
- Parkeerplaatsen worden overzichtelijk ingericht om afvaldumping en andere ongewenste activiteiten te voorkomen.
- De voorziening om te vissen wordt verbeterd met enkele vissteigers.
- Het laatste stukje erfdijk (huidig bosje in het weiland) blijft behouden als belangrijk en herkenbaar punt in het landschap.
- De historische erfdijk komt met de nieuwe waterlijn als contour terug in het landschap. Ook worden bezoekers met informatieborden meegenomen in het verhaal van dit historische element.
- De openheid blijft behouden, overgangen benadrukt en er wordt ruimte gegeven aan rust en natuur.

Veelgestelde vragen en opmerkingen:

- **Leefbaarheid van het diepe water:** Door zandwinning wordt het bestaande water dieper. Het meeste leven ontstaat langs de oeverzones, maar ook in dieper water schuilen diverse vissoorten. Een grotere diepte zorgt tevens voor een verlaging van de watertemperatuur, een belangrijke doelstelling van het waterschap voor de Hertogswetering.

- **Status van de natuur tijdens werkzaamheden:** Er wordt tijdens uitvoering al aan herinrichting en natuurverbetering gewerkt (zie fasering).
- **Bomen:** Wij kregen het advies om geen eiken of elzen te planten in verband met de naastgelegen landbouw. Aanvullende suggestie is om bomen minimaal 15m uit elkaar te zetten, zodat gewassen geen hinder ondervinden.
- **Relatie tot dijkverzwaring Overlangel:** Het bevoegd gezag zal het effect van meerdere ontwikkelingen in de omgeving in haar afwegingen meenemen.
- **Archeologie:** Er is veel aandacht voor de archeologische waarde van het gebied. Eelerwoude, die met ons de herinrichting ontwerpt, neemt ook de resultaten van archeologisch onderzoek mee in de ontwerpvorming.
- **Recreatie:** Intensieve recreatie is niet opgenomen in het plan, en er is geen wens dit te ontwikkelen. Zoals in de huidige situatie is de noordzijde niet toegankelijk en staat in het teken van rust en natuur. Aan de zuidzijde blijven de huidige functies behouden, maar dan met vissteigers, een overzichtelijke parkeervoorziening en bestaat het idee voor een vogelkijkhut.
- **Zonnepanelen:** Een drijvend zonneveld is geen onderdeel van het herinrichtingsplan.

2. Ecologie

De ecologische visie is opgesteld door bureau Eelerwoude en richt zich op een natuurlijke verbinding tussen Herperduin en Keent. Er komt meer water met gevarieerde oevers, wat moet leiden tot meer biodiversiteit. Tijdens de zandwinning wordt het gebied tegelijkertijd heringericht. Met de herinrichting willen we bijdragen aan de versterking van de natuur, zodat lokale planten en dieren een plekje kunnen vinden in Herpen, zoals de otter en weidebeekjuffer.

Belangrijke punten:

- Natuurvriendelijke oevers dragen in belangrijke mate bij aan de waterkwaliteit en diversiteit van leven.
- Aan de westkant wordt landbouwgrond omgevormd naar kruidenrijk grasland met extensief beheer.
- Met meer variatie in het landschap ontstaan er goede kansen voor soorten als de otter, libellen en diversiteit aan inheemse planten.
- De dieren moeten zich op natuurlijke wijze gaan vestigen, we gaan ze niet uitzetten.
- Er is een kleine poel voorzien ten westen van het water ten behoeve van de biodiversiteit.

Veelgestelde vragen:

- **Blauwalg:** Hoe wordt blauwalg voorkomen? Door betere doorstroming van het water en waterplanten volop de kans te geven.
- **Ongedierte:** Komen er meer ratten, muizen of muggen? Nee, het gebied wordt niet aantrekkelijker voor deze soorten.
- **Grasland:** Wie beheert het grasland? Er wordt een beheerplan voor het hele gebied opgesteld.

- **Weidevogels:** Wat is het effect op weidevogels? De verwachting is dat de verbeterde natuur hen ten goede komt.
- **Oosten:** Blijft het oostelijke deel van het gebied hetzelfde? Ja, deze grond is geen onderdeel van voorliggend plan.

3. Depotlocatie, Geluid & Verkeer

Op de vogelvluchtkaart werd de locatie van het zanddepot getoond. De depotlocatie is voorzien ten noorden van de Hamelspoel, tussen de Hertogstraat en industrieterrein De Bulk in. Hier wordt het zand gewassen en gescheiden, waarna het mee kan in de vrachtwagens. Rondom de depotlocatie wordt een groenwal gemaakt. De depotlocatie is daardoor niet of nauwelijks zichtbaar en ook geluid- en stofoverlast worden beperkt. Vanaf het depot willen we een tijdelijke werkweg aanleggen die aansluit bij de rotonde van de N277 (Dorpenweg) zodat de vrachtwagens niet door het dorp rijden.

Er is door ingenieursbureau LBP Sight een voorlopig onderzoek naar het geluid uitgevoerd, waarin verschillende uitvoeringsscenario's zijn bekeken. Uit de eerste resultaten komt naar voren dat het geluid niet of nauwelijks meer zal zijn dan het huidig gemeten omgevingsgeluid van ca. 45dB(A). De N277 en de snelweg zijn hier belangrijke factoren in. De waarde van 45 dB(A) is vergelijkbaar met het geluid in een woonkamer.

Veelgestelde vragen

- **Spits:** Er moet aandacht zijn voor spitsdrukke en verkeersveiligheid rondom de rotonde. Er komt verder onderzoek naar de beste route voor vrachtwagens. Daarin wordt uiteraard de spits meegenomen.
- **Fietspad:** Kan er een apart fietspad komen nabij de werkweg? Wij nemen de suggestie mee in ons overleg met de gemeente.
- **Alternatieve routes:** Zijn andere routes mogelijk, zoals een ontsluiting via de Bulk? Er zijn diverse alternatieven onderzocht door verkeerskundig bureau Megaborn en tegen elkaar afgewogen. In samenspraak met de gemeente en provincie kwam dit alternatief als meest wenselijk naar voren.
- **Geluid:** Is er geluidsoverlast? Er is akoestisch onderzoek gedaan naar het gecombineerde geluid van een zandzuiger en het depot. De resultaten laten zien dat het geluidsniveau buiten vergelijkbaar is met het geluid wat nu ook al aanwezig is rond de locatie Hamelspoel / Putwielen. In het kader van de Milieueffectenrapportage (MER) wordt nader onderzoek gedaan.
- **Zicht** Hoe ziet het eruit voor mijn huis? In principe is er weinig van de werkzaamheden zichtbaar. Het depot wordt afgeschermd met een groene wal, en alleen de zandzuiger, de bovenkant van de installatie en de zuiger zijn vanaf sommige plekken zichtbaar. De afgraving van de bovengrond is beperkt zichtbaar en gebeurt verspreid over tijd.

4. Grondwaterstanden

Ingenieursbureau Tauw doet onderzoek naar mogelijke invloeden op de grondwaterstanden in de omgeving. Uit de eerste (tussentijdse) resultaten blijkt:

- Geen verschil in grondwaterstanden in de zomer ten opzichte van de huidige situatie.
- In de winter (natte periode) een verlaging van maximaal ± 25 cm in het directe gebied, afnemend met afstand tot een verlaging van 5 cm op 700 meter van de watergang.
- In het voorjaar is een maximale verlaging van 10 cm op een afstand van ongeveer 250 meter van de watergang mogelijk en 5 cm verlaging op ongeveer 500 meter.
- Eventueel effect op bebouwing en landgebruik verschilt per situatie (bijv. ondergrond) en wordt verder onderzocht in de MER.

Veelgestelde vragen

- **Inzicht in wateronderzoek:** Het onderzoek zelf wordt niet in zijn volledigheid gedeeld. Dit in verband met bijvoorbeeld de vertrouwelijke herkomst van modellen. De milieueffectenrapportage wordt wel openbaar.
- **Verzakking huizen:** Is het mogelijk dat huizen verzakken door verlaging van de waterstand? Met name zorgen aan de kant van Overlangel. Verzakkingen van huizen is onacceptabel. Met goed onderzoek vooraf willen we uitsluiten dat dit kan gebeuren.

5. Fasering en zandwinning

Bij deze kraam werd uitgelegd dat de werkzaamheden gefaseerd plaatsvinden en het landschap stukje bij beetje verandert. Hierdoor is er geen sprake van langdurig zicht op een kale vlakte. Na het afgraven van de bovengrond wordt het zand met de zandzuiger opgezogen en met leidingen naar de depotlocatie vervoerd voor verdere verwerking.

De verwachting is dat dit project zo'n 10 jaar in beslag neemt. Op de poster hebben we een grove inbeelding gemaakt van de fases die dit project zal doorlopen. In iedere stap blijven we u informeren over de voortgang van onze plannen door middel van, bijvoorbeeld, de nieuwsflitsen ieder kwartaal en onze website. Omdat er stapsgewijs gewerkt wordt kan de natuur gelijk profiteren. Zandwinning en ecologische ontwikkeling willen we in dit project hand in hand laten lopen.

Veelgestelde vragen:

- **Tijdsperiode:** Wordt er in de wintermaanden zand gewonnen? De periodes dat de zandzuiger actief zal zijn is nog niet bekend, we gaan momenteel uit van twee periodes per jaar.
- **Trillingen:** Leidt de zandwinning tot trillingen of verzakkingen? Voordat we de vergunning aanvragen wordt er nog meer onderzoek gedaan naar de bodem rondom de Hamelspoel om zeker te weten dat de bodem stabiel genoeg is voor de werkzaamheden (een geotechnische analyse). Ook wordt het gebied gemonitord gedurende de werkzaamheden. Smals heeft ruime ervaring in het baggeren en winnen van zand, ook in de buurt van bebouwing. De uitbreiding van de Rooye Plas in Handel is daar een voorbeeld van. Mochten bewoners zich zorgen maken, gaan we graag verder in gesprek om te kijken hoe we deze kunnen wegnemen.

- **Zand uit zee:** Kan het zand niet uit zee worden gehaald in plaats van lokaal? Ook op de Noordzee wordt zand gewonnen, met name voor de kustverdediging. Niet ieder type zand is toepasbaar in de woningbouw en transportafstanden worden te groot.
- **Effect op woningen:** Is er risico op schade aan woningen? Schade aan huizen is nadrukkelijk niet acceptabel en dient met onderzoek te worden uitgesloten.
- **Onderstroom:** Is er risico op verzakking door onderstroming onder het dorp? Het betreft hier een uitbreiding van een bestaande waterloop, waarbij de leemlaag op diepte in tact wordt gelaten. Bureau Tauw doet uitvoerig onderzoek naar de hydrologische situatie om deze risico's uit te sluiten.
- **Ommetje:** Kunnen mensen met dementie blijven wandelen in het gebied? Ja, er blijft een ommetje behouden en geschikt voor deze doelgroep.
- **Zand winnen:** Hoe werkt het winnen van zand precies?
De afgraving vindt plaats in fases. Eerst wordt een stuk bovenlaag afgegraven met een kraan. Vervolgens wordt het zand opgezogen door de zandzuiger en via een (drijvende) leiding getransporteerd naar de depotlocatie. Daar wordt het gewassen, gezeefd en gescheiden voor de diverse toepassingen. Ten slotte gaat het op de vrachtwagen naar haar bestemming.

Afsluiting

De avond werd goed bezocht door zo'n 60 mensen uit Herpen, Overlangel en omgeving, met veel waardevolle vragen en suggesties van bewoners. We zijn dankbaar dat partijen als de hengelsportvereniging, de dorpsraad, IVN, Herpen in Woord en Beeld en het Brabants Dagblad ook aanwezig waren. De terugkoppeling wordt gebruikt in de verdere planvorming. Wij houden u op de hoogte via de projectwebsite en onze nieuwsflits.

Voor vragen of opmerkingen kun je altijd contact opnemen met Marloes Herms via hamelspoel@smals.com

Namens heel Smals, bedankt voor uw komst en betrokkenheid!